

Lappi oli mukana jo ensimmäisissä talvilintulaskennoissa

Jorma Halonen

Yksi maailman kattavimmista ja havaintoaineistoltaan suurimmista lintutieteellisistä tutkimuksista on Suomessa talvella 1956-57 aloitettu talvilintulaskenta. Se perustuu lintuharrastajien valitsemiin reitteihin, jotka käydään läpi samoihin aikoihin talvi toisensa jälkeen.

Vuosikymmenten mittaan reittejä on ollut tuhansia ja kuljettuja kilometrejä miljoonia. Kutakuinkin säännöllisesti lasketaan nykyään noin 500 reitin linnut kolme kertaa talven aikana.

Kolmesta talvilintulaskennasta vuodenvaihteen talvilaskennaksi kutsuttu on vanhin, helmi-maaliskuun vaihteen uusinta- eli kevätlaskenta kymmenen vuotta edellistä nuorempi ja marraskuun alkupuolen syyslaskenta nuorin (talvesta 1975-76 alkaen).

Yli 60 vuoden tulokset Ahvenanmaalta ja Hankoniemeltä Utsjoelle kertovat talvilinnuston muuttumisesta. Osa lajeista on taantunut voimakkaasti, osa runsastunut. Aikojen kuluessa reiteiltä on löytynyt runsaasti talvilinnuiksi tosi outoja lajeja, kuten jalohaikara, kuovi, harjalintu ja haarapääsky.

Lappi oli mukana heti ensimmäisessä talvilaskennassa vuodenvaihteessa 1956-57 peräti kahdeksalla reitillä. Kemin Tervaharjulla kulki **J. N. Jestilä**, Alatornion Pirkkiössä **Kauko Heikurainen**, Posion Pernussa **Tapio Kinnunen**, Rovaniemen Viirinkankaalla sittemmin talvilintulaskentojen keskeiseksi tutkijaksi varttunut **Risto A. Väisänen** ja lääninsairaalan vaiheilla **Kauko Uino**, Pellossa **Uolevi Pesonen**, Kittilän Pallasjärvellä **Viljo Pakasmaa** sekä Enontekiön Kuttasessa **Erkki Lindgren**. Kilometrejä jäi taakse yhteensä 65.

Näiden talvilintulaskennan pioneerivaiheen sankareiden havainnot on koottu oheiseen taulukkoon. Lajeja kertyi yhteensä 25. Hyvän pihlajanmarjasyksyn ansiosta marjalintuja oli vuodenvaihteessa etenkin Meri-Lapissa, missä Alatornion reitillä lintujen yksilömääräksi tuli huimat 1001 – muu Lappi ei kuusine reitteineen pääsyt edes kolmasosaan tästä.

Kanalintumäärät saavat nykyajan riistamiehet huokailemaan. Variksia, kuukkeleita ja koskikaroja oli kaikkia yhtä paljon, mutta viherpeippoja, sinitiaisia tai pikkuvarpusia ei ensimmäistäkään.